

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ความเห็นรายประเด็นไม่ระบุมาตรา)

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม				
๑.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เห็นชอบในหลักการ และไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๒.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงพลังงาน	เห็นชอบในหลักการ และไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๓.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงวัฒนธรรม	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๔.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงสาธารณสุข	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๕.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงพาณิชย์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๖.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๗.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงมหาดไทย	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๘.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงยุติธรรม	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๙.	(ไม่ระบุ)	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๑๐.	(ไม่ระบุ)	สำนักงาน ป.ป.ท.	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๑๑.	(ไม่ระบุ)	กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
๑๒.	(ไม่ระบุ)	กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๓.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๔.	(ไม่ระบุ)	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๕.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๖.	(ไม่ระบุ)	กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๗.	(ไม่ระบุ)	องค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๘.	(ไม่ระบุ)	กรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๑๙.	(ไม่ระบุ)	องค์การส่งเสริมกิจการโคนม แห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๒๐.	(ไม่ระบุ)	กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-
๒๑.	(ไม่ระบุ)	กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกต เพิ่มเติม	-

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
๒๒.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานพิพิธภัณฑสถาน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๒๓.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๒๔.	(ไม่ระบุ)	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๒๕.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๒๖.	(ไม่ระบุ)	กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
๒๗.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นชอบในหลักการและไม่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม	-
เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีความเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม				
๒๘.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	มีความเห็นเพิ่มเติมว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ควรรับฟังความคิดเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป	สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือขอความอนุเคราะห์รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๕ หน่วยงาน รวมถึงสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปผ่านระบบกลางทางกฎหมาย และรับฟังความคิดเห็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
๒๙.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงแรงงาน	<p>มีข้อสังเกตว่า การที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๑๒๒ ได้แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้เองจากเดิม ที่กำหนดให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุดนั้น อาจจะทำให้ ขาดการถ่วงดุลในการพิจารณาตรวจสอบสำนวนคดี ระหว่างอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p>	<p>หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (Checks and Balances) เป็นหัวใจสำคัญในหลักการแบ่งแยก อำนาจที่ต้องมีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลกัน ทฤษฎีดังกล่าวเป็นทฤษฎีสมมติที่ต้องการนำเอาอำนาจ มาแบ่งแยกให้แต่ละองค์กรเป็นผู้ใช้อำนาจในลักษณะ ที่ไม่ใช่แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด เป็นระบบกำหนด ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่ใช้อำนาจทั้งสามโดยมี ดุลแห่งอำนาจ คือ การให้แต่ละอำนาจที่แยกให้แต่ละ องค์กรใช้ต่างมีฐานะเท่ากัน ทำให้อำนาจต้านด้วยอำนาจ จนเกิดการดุลยภาพระหว่างอำนาจซึ่งกันและกันได้ ทฤษฎีนี้ต้องการให้มีระบบการแยกหรือจำแนกอำนาจ ในแต่ละองค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตยออกตามหลักการ แบ่งแยกอำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ โดยที่ทุกอำนาจต่างตรึงกันไว้ซึ่งกัน และกัน (สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย. ๒๕๖๑ : ๔๒๓) อ้างถึงใน สกุลกานต์ หนองหาร. ๒๕๖๑ : ๒๑)</p> <p>ทั้งนี้ หากพิจารณาหลักการแบ่งแยกอำนาจ อย่างเป็นระบบ อาจแยกพิจารณาการแบ่งแยกอำนาจ ในแง่ของความแตกต่างตามอำนาจหน้าที่ของรัฐ ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งแยกองค์กรตามขอบเขตอำนาจ หน้าที่ที่แตกต่างกัน หรือเรียกกันว่า “การแบ่งแยก อำนาจตามภารกิจ” และ “การแบ่งแยกอำนาจในแง่ของ ตัวบุคคล” โดยวิธีการแบ่งแยกอำนาจของรัฐเช่นนี้ รวมทั้งการกำหนดให้องค์กรอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วม ในกระบวนการแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่อำนาจใดอำนาจหนึ่ง หรือการให้มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านอำนาจอื่นหรือสิทธิ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ในการควบคุมตรวจสอบทั้งในแง่ของการแบ่งแยกอำนาจตามภารกิจและในแง่ของตัวบุคคลแล้ว กรณีก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจต่าง ๆ ในการยับยั้งซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดความสมดุลระหว่างอำนาจ ไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งมีอำนาจโดยเบ็ดเสร็จ ในขณะเดียวกัน ก็จะไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งอยู่ภายใต้อำนาจอื่นโดยสิ้นเชิงด้วย สภาพการณ์เช่นนี้จะทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองอันเป็นความมุ่งหมายประการสำคัญของหลักนิติรัฐ (บรรเจิด สิงคะเนติ./ (๒๕๔๗)/ การควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ./ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖./ จากเว็บไซต์: http://publiclaw.net/publaw/view.aspx?id=๒๔๑)</p> <p>เห็นได้ว่า แม้จะมีการเสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรั่วรัยผิดปกติกได้เอง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การดำเนินการตามร่างกฎหมายฉบับนี้จะขาดการตรวจสอบหรือถ่วงดุลในการใช้อำนาจไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากบทบาทในการตรวจสอบถ่วงดุลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นบทบาทหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน ยังคงยึดถือหลักการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจผ่านการพิพากษาคดีของศาลเป็นสำคัญ</p> <p>นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังได้กำหนดกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยมิชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ด้วยแล้ว ประกอบกับเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๕ ที่กำหนดให้องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และมาตรา ๒๓๔ (๒) กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยความตามมาตราดังกล่าวมีความมุ่งหมายเพื่อรับรองถึงความเป็นอิสระขององค์กรอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ และหน้าที่และอำนาจเฉพาะที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. การนำหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (Checks and Balances) มาเป็นเหตุผล</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ที่จะคงให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นอำนาจขององค์กรอัยการ ในทางหนึ่งอาจพิจารณา ได้ว่า เป็นการก้าวล่วงต่อความมุ่งหมายหรือหน้าที่และอำนาจที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่นกัน และเมื่อพิจารณาความตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ แล้ว การดำเนินการร้องขอให้ทรัพย์สินกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติดกเป็นของแผ่นดินไม่ได้กำหนดไว้ให้อัยการสูงสุดต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจดังเช่นที่กำหนดไว้สำหรับกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบกับเมื่อพิจารณา ส่วนท้ายของมาตรา ๒๓๔ (๒) ด้วยแล้ว เห็นได้ว่าการที่อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งถูกกำหนดไว้ใน มาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น คือ การดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่มาตรา ๒๓๔ (๒) ส่วนท้าย กำหนดไว้ การเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร้ายผิดปกติ ตกเป็นของแผ่นดินต่อไป</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเสนอให้มีการแก้ไขการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวได้</p> <p>ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงต้องพิจารณาถึงความสมดุลของการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนที่ควรเป็นไปอย่างจำกัด กรณีจึงเป็นการสมควรที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเสนอให้มีการแก้ไขร่างกฎหมายมาตรานี้</p>
๓๐.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	<p>เพื่อให้การดำเนินการทางศาลในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นไปด้วยความรอบคอบและไม่เกิดความเสียหายต่อการดำเนินคดีของรัฐ สำนักงาน ป.ป.ช. อาจกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับคดีที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนโดยให้ดำเนินการหารือไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อรับฟังความคิดเห็นและใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินคดีก่อนดำเนินการยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีต่อศาลต่อไป</p>	<p>สำหรับการดำเนินการทางศาลในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ อาจพิจารณารับหลักการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับคดีที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนโดยให้ดำเนินการหารือไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อรับฟังความคิดเห็นและใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินคดีก่อนดำเนินการยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีต่อศาลต่อไปได้ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายที่มีการเสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่มุ่งกำหนดกลไกที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์การดำเนินการในความเป็นจริง เพื่อให้การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากกลไกขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลงด้วย</p> <p>ส่วนการดำเนินการทางศาลในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้นำความในมาตรา ๗๗ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม กล่าวคือ ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>โดยระบุข้อไม่สมบูรณ์และในกรณีนี้ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการร่วมฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดให้สำนวนการไต่สวนครบถ้วนสมบูรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อไป อันเป็นการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินคดีไว้เรียบร้อยแล้ว จึงอาจไม่มีความจำเป็นในการพิจารณารับหลักการการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับคดีที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน โดยให้ดำเนินการหารือไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด อีกครั้งหนึ่งตามข้อสังเกตของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม</p>
๓๑.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงคมนาคม	<p>มีข้อสังเกตดังนี้</p> <p>๑) มาตรา ๑๒๑/๑ เห็นว่า ดุลพินิจในการพิจารณาไม่อุทธรณ์หรือฎีกาควรอยู่ในดุลพินิจและอำนาจวินิจฉัยขององค์กรอัยการโดยอิสระและเด็ดขาดเนื่องจากอัยการสูงสุดมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายโดยรวดเร็ว สุจริต เทียบธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง</p> <p>๒) มาตรา ๑๒๓ ควรมีมาตรการเยียวยาอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกคำสั่งไล่ออกจากการชี้มูลว่าร้ายผิดปกติ แต่ภายหลังศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าผู้นั้นพ้นข้อกล่าวหา</p>	<p>ในส่วนข้อสังเกต ข้อ ๑) ขอชี้แจงว่าประเด็นการเสนอร่างมาตรา ๑๒๑/๑ นั้น เนื่องจากการดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน กรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๔ ประกอบมาตรา ๒๓๕ (๒) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๑๘ ประกอบมาตรา ๒๑๙ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.</p> <p>แต่โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ในหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีรื้อรอยผิดปกติ ไม่มีการกำหนดบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับ มาตรา ๗๙^๑ ที่กำหนดให้ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้ว อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วยไว้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดปัญหาในทางปฏิบัติที่องค์กรอัยการ ไม่แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ ในกรณีการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะในคดีรื้อรอยผิดปกติ ทั้งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจตาม</p>

^๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗๙ ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้ว อัยการสูงสุดเห็นควรอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาต่อไปให้ดำเนินการได้ กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย ในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ การจะอุทธรณ์หรือไม่ ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการไต่สวนและวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ เนื่องจากเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๗๙ นำมาใช้กับการดำเนินคดีอาญาเท่านั้น เมื่อการดำเนินคดีร่ำรวยผิดปกติเป็นการดำเนินคดีทางแพ่ง ดังนั้น อัยการสูงสุดจึงไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องแจ้งหรือหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความในมาตราดังกล่าวข้างต้น ทั้งที่การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติอันนำไปสู่การร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินเป็นประเด็นสำคัญ กลับขาดกระบวนการตรวจสอบก่อนฟ้องให้รอบคอบอีกชั้นหนึ่ง เพื่อปกป้องประโยชน์ของรัฐอย่างถึงที่สุดเสียก่อน</p> <p>ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดความชัดเจนถึงกระบวนการดำเนินการ อันเป็นการป้องกันปัญหาความไม่สอดคล้องกันในการตีความกฎหมาย และมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ต้องจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังกล่าวอย่างเข้มงวด จึงเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้อัยการสูงสุดหารือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนในกรณีที่อัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มิสิทธิยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้เอง ในกรณีที่อัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกา</p> <p>ในส่วนข้อสังเกตข้อ ๒) ขอชี้แจงว่า</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ตามมาตรา ๑๒๓ ที่เสนอว่าควรมีมาตรการเยียวยา อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูก คำสั่งไล่ออกจากการข่มขู่ว่าร่ำรวยผิดปกติ แต่ภายหลัง ศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าผู้นั้นพ้นข้อกล่าวหา นั้น ในประเด็นนี้ เห็นพ้องด้วยว่า ควรมีมาตรการเยียวยา อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม แต่เนื่องจากการเยียวยา อย่างเป็นธรรมและเหมาะสมจะสามารถดำเนินการได้ แค่นั้น เพียงใด เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาตามกฎหมาย ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานต้นสังกัดของ ผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ว่าให้อำนาจหรือกำหนดไว้อย่างไร ดังนั้น หากปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยการบริหารงาน บุคคลของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา ยังไม่ เพียงพอที่จะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ ย่อมมีความจำเป็นที่ต้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ต่อไป</p>
๓๒.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	<p>มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ร่างกำหนดข้อความเพิ่มเติม เป็นมาตรา ๑๒๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดว่าเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีที่อัยการ สูงสุดเป็นโจทก์ยื่นคำร้องในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็น ของแผ่นดิน ถ้าอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาและ อัยการสูงสุดหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน ในกรณี ที่มีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ให้การสูงสุด แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือ</p>	<p>ขอชี้แจงตามที่ได้ชี้แจงไว้แล้วในลำดับ ๓๑ กระทรวงคมนาคม ข้อสังเกต ข้อ ๑) เนื่องจากเป็น ประเด็นเดียวกัน</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>คำสั่งของศาลได้เสมือนเป็นโจทก์ในคดี เห็นว่า กรณีนี้อาจขัดหรือแย้งกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาความในคดีดังกล่าว อันจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้อยู่ในฐานะคู่ความของคดีมาตั้งแต่ต้นและไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความก่อนที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะสามารถดำเนินการได้เสมือนเป็นโจทก์ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวได้หรือไม่อย่างไร ประกอบกับเมื่อเทียบเคียงกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับในปัจจุบัน มาตรา ๗๗ กำหนดให้ในคดีอาญา กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่า ส่วนงานการไต่สวนยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยระบุข้อไม่สมบูรณ์ให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการร่วมฝ่ายละเท่ากัน ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ ซึ่งกระบวนการนี้ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาล อันไม่ใช่กระบวนการพิจารณาในชั้นศาล และมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้วถ้าอัยการสูงสุด เห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณา ซึ่งตามบทบัญญัตินี้ อำนาจในการพิจารณาว่า</p>	

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			จะอุทธรณ์หรือไม่ เป็นของอัยการสูงสุด โดยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของอัยการสูงสุดเท่านั้น จึงตั้งเป็นข้อสังเกตเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขร่างกฎหมายดังกล่าวต่อไป	
๓๓.	(ไม่ระบุ)	กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง	จากการดำเนินการสั่งลงโทษกรณีเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติดังมาตรา ๑๒๒ กรมศุลกากรพบว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และช่องทางการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษกรณีเจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษฐานร้ายแรงผิดปกติดังมาตรา ๑๒๒ การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษตามมาตรา ๙๘ ที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๑๐๑ แต่อย่างไรก็ตาม จึงมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และช่องทางการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษกรณีเจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษฐานร้ายแรงผิดปกติเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อไป	ในประเด็นการกำหนดหลักเกณฑ์และช่องทางการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษกรณีเจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษฐานร้ายแรงผิดปกตินี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยมีความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๙๒/๒๕๖๔ เรื่องการดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ สรุปความได้ว่า การสั่งลงโทษไล่ออกในกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญร้ายแรงผิดปกตินั้น เป็นการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการ หน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกกล่าวหาว่าร้ายแรงผิดปกติไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น การสั่งลงโทษไล่ออกกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าร้ายแรงผิดปกติ จึงมิใช่การสั่งลงโทษ ไล่ออก ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. ย่อมไม่มีอำนาจในการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>๒๕๕๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ถูกสั่งลงโทษ จึงไม่อาจอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจพิจารณา วินิจฉัยอุทธรณ์ที่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ถูกสั่งลงโทษ ตามมาตรา ๓๑ (๒) ประกอบมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในกรณีนี้หากจะพึงมียอมเป็นอำนาจของศาลหรือตามกลไกการตรวจสอบตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและเป็นการสอดคล้องกับหลักการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องคำที่ ๖๐๑๐๐๕๙ เรื่องแดงที่ ๐๐๖๑๖๑๑ ว่า การลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการในกรณีร้ายแรงผิดปกติ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาลงโทษไล่ออกหรือปลดออก โดยให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ตามมาตรา ๘๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการลงโทษไล่ออกหรือปลดออกตามฐานความผิด ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิใช่การลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่อาจอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ได้ (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม/ (๒๕๖๒)/คำวินิจฉัย ก.พ.ค. ที่นำเสนอใจ./๒๓ ตุลาคม</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>๒๕๖๖./จากเว็บไซต์:https://mspc.ocsc.go.th/๒๐๑๙/๐๗/๖๐๑๐๐๕๙/)</p> <p>ประกอบกับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๒ วรรคสาม ประกอบวรรคหก ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตามวรรคสาม หรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคห้า มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือดำเนินการถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์การบริหารงานบุคคล เห็นได้ว่าผู้บังคับบัญชาจะต้องมีคำสั่งไล่ออกแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นประการอื่นได้ กรณีจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และช่องทางในการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษแต่อย่างใด</p>
๓๔.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	มีข้อสังเกตในมาตรา ๔ เพียงเล็กน้อยว่ากระบวนการไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติน่าจะมีกระบวนการตรวจสอบทบทวนและกลั่นกรองที่รัดกุม ในลักษณะของคณะกรรมการร่วมกันระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งหากมีความเห็นไม่ตรงกันเมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ยืนยันในความเห็นเดิมแล้ว ก็ให้ถือว่าความเห็นของสำนักงาน ป.ป.ช. นั้นเป็นที่สุด	การไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติน่าจะเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ตามความในมาตรา ๒๓๔ (๒) โดยมีการกำหนดกระบวนการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยมาตราดังกล่าวกำหนดให้นำกระบวนการตรวจสอบทบทวนและกลั่นกรองที่รัดกุมในลักษณะของคณะกรรมการร่วม ดังเช่นการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระร่ำรวยผิดปกติตามความในมาตรา ๑๑๙ มาใช้โดยอนุโลมด้วยอยู่แล้ว ดังนั้น หากพิจารณาดำเนินการตามข้อสังเกตสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรย่อมไม่มีความแตกต่างจากกระบวนการปฏิบัติงานที่ได้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน และไม่มีประโยชน์ที่จะเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฯ แต่อย่างใด</p>
๓๕.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	<p>การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคล และหลักความพอสมควรแก่เหตุตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>อนึ่ง ความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญมีจำต้องเห็นพ้องด้วยและไม่มีผลผูกพันในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญแต่ประการใด</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีหลักการเป็นไปตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>
๓๖.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	<p>มีข้อสังเกตเพื่อประกอบการพิจารณาว่า การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลได้เสมือนเป็นโจทก์ในกรณีที่ยัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาและได้หารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วมีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ ตามร่างมาตรา ๑๒๑/๑ นั้น</p>	<p>โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ในหมวด ๕ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ ไม่มีการ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>อาจไม่สอดคล้องกับหลักการของกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้เป็นผู้ยื่นคำร้องต่อ ศาลในการพิจารณาคดีชั้นต้น ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึง เหตุผลของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการเสนอร่างมาตรา ดังกล่าวก็สืบเนื่องจากการดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ ไม่มีการกำหนดบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับการ ดำเนินคดีทุจริตต่อหน้าที่ฯ ตามมาตรา ๗๙ ที่กำหนดให้ ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้ว อัยการ สูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ที่องค์กรอัยการไม่แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณี ที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ ในกรณีการดำเนินการ กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ ในคดีร่ำรวยผิดปกติ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้เสนอร่างกฎหมายมาตรานี้แล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีข้อเสนอแนะว่า หากกำหนดให้นำความตามมาตรา ๗๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะในคดีร่ำรวยผิดปกติ เพื่อให้อัยการสูงสุดซึ่งเห็นควรไม่อุทธรณ์ ในคดีดังกล่าว</p>	<p>กำหนดบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันกับมาตรา ๗๙^๒ ที่ กำหนดให้ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำ พิพากษาแล้ว อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ ให้แจ้งให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความคิดเห็นของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วยไว้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ที่องค์กร อัยการไม่แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับ ฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่ อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ในกรณีการดำเนินการ กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่ง เฉพาะในคดีร่ำรวยผิดปกติ ทั้งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ในการไต่สวนและวินิจฉัยเกี่ยวกับ การกระทำอันเป็นความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ เนื่องจาก เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๗๙ นำมาใช้กับการดำเนินคดี อาญาเท่านั้น เมื่อการดำเนินคดีร่ำรวยผิดปกติเป็นการ ดำเนินคดีทางแพ่ง ดังนั้น อัยการสูงสุดจึงไม่มีหน้าที่ตาม กฎหมายที่จะต้องแจ้งหรือหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความในมาตราดังกล่าวข้างต้น ทั้งที่การ ดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติอันนำไปสู่การร้องขอให้</p>

^๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗๙ ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้ว ถ้าอัยการสูงสุดเห็นควรอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาต่อไปให้ดำเนินการได้
กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย
ในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ การจะอุทธรณ์หรือไม่ ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>ต้องแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย จะเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นวิธีการที่เหมาะสมมากกว่าหรือไม่</p>	<p>ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินเป็นประเด็นสำคัญ กลับขาดกระบวนการตรวจสอบกลับกรองให้รอบคอบอีกชั้นหนึ่ง เพื่อปกป้องประโยชน์ของรัฐอย่างถึงที่สุดเสียก่อน</p> <p>ประกอบกับตามร่างมาตรา ๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอให้มีการเพิ่มเติมกฎหมายมาตรา ๑๒๑/๑ เพื่อปรับปรุงกลไกและเพิ่มประสิทธิภาพในการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วและมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระร่ำรวยผิดปกติ โดยกำหนดให้อัยการสูงสุดต้องหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีที่จะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อีกทั้งยังเพิ่มกลไกให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลได้เสมือนเป็นโจทก์ด้วยเช่นกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปกป้องประโยชน์ของรัฐอย่างถึงที่สุด</p> <p>ดังนั้น การดำเนินการตามข้อสังเกตของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงอาจไม่เพียงพอต่อการเสริมประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายหรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น</p>
๓๗.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	<p>มีข้อสังเกตว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมี</p>	<p>ในส่วนข้อสังเกตส่วนต้นที่เห็นควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ไขไว้ในส่วนคำปรารภให้ชัดเจนเพื่อให้ทราบถึงเจตนารมณ์ของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>ความเกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญขององค์กรที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ไขไว้ในส่วนคำปรารภให้ชัดเจนเพื่อให้ทราบถึงเจตนารมณ์ของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายในมาตราที่นำมาใช้โดยอนุโลมด้วยว่า ยังมีข้อกำหนดที่ให้อัยการสูงสุดต้องดำเนินการก่อน ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้</p>	<p>ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นั้นขอรับข้อสังเกตของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไปปรับปรุงเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อไป</p> <p>ในส่วนข้อสังเกตส่วนท้าย ที่ให้พิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายในมาตราที่นำมาใช้โดยอนุโลมด้วยว่า ยังมีข้อกำหนดที่ให้อัยการสูงสุดต้องดำเนินการก่อน ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นั้นเมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ แล้ว เห็นได้ว่า มีการนำบทบัญญัติของกฎหมายมาใช้โดยอนุโลมปรากฏอยู่ใน ๒ มาตรา ได้แก่</p> <p>๑. ร่างมาตรา ๔ ที่ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒ แล้วบัญญัติความใหม่ ดังนี้</p> <p>“มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใต้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรวยผิดปกติ ให้ประธานกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร้ายรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				ความในมาตรา ๘๐ ^ก มาตรา ๘๓ ^ค มาตรา ๘๔ ^ด มาตรา ๑๑๙ ^บ วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๑๒๐ ^ป วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา ๑๒๑ ^ค มาใช้ บังคับด้วยโดยอนุโลม

^ก พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๘๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณามอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจะพิจารณาแต่งตั้งนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

^ค มาตรา ๘๓ ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาโดยมิชอบ

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๓)

(๕) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๓) หรือ (๔)

^ด มาตรา ๘๔ เพื่อประโยชน์ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับทรัพย์สินตามมาตรา ๘๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่มูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้รับทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าวได้

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งรับทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด แม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด ให้เลขานุการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

^บ มาตรา ๑๑๙ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีตามมาตรา ๑๑๘ แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้นำความในมาตรา ๗๗ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้เห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการรั่วรัยผิดปกติก

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

^ป มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประทับฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑๙ ให้นำความในมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรั่วรัยผิดปกติก ให้รับทรัพย์สินที่ผู้ยื่นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้นำความในมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับกับกรณีรั่วรัยผิดปกติกด้วย

ในกรณีที่อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๑๑๙ สำหรับบุคคลอื่นที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ในฐานะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีสำหรับบุคคลดังกล่าวได้ด้วย

^ค มาตรา ๑๒๑ ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ยกคำร้องด้วยเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ไม่ได้รั่วรัยผิดปกติกตามที่ถูกกล่าวหา ให้นำความในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>๒. ร่างมาตรา ๕ กำหนดเพิ่มเป็นมาตรา ๑๒๒/๑ ดังนี้</p> <p>“มาตรา ๑๒๒/๑ ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องคดีตามมาตรา ๑๒๒ ให้นำความในมาตรา ๘๑^๔ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”</p> <p>จากการตรวจสอบร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๕ ข้างต้น ยังไม่พบว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่นำมาใช้โดยอนุโลมในร่างมาตราต่าง ๆ มีข้อกำหนดที่ให้อัยการสูงสุดต้องดำเนินการก่อน ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อย่างไร</p>
๓๘.	(ไม่ระบุ)	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	<p>การใช้มาตรการตามร่างมาตรา ๑๒๒/๑ ควรคำนึงถึงความจำเป็น และความได้สัดส่วนระหว่างสิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะได้รับผลกระทบกับประโยชน์ที่รัฐจะได้รับจากการใช้มาตรการดังกล่าว และการใช้มาตรการดังกล่าวอาจเป็นการยากต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีความผิดตามที่ถูกล่ามโซ่ นอกจากนี้ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีกระบวนการดำเนินการทางวินัยในการสั่งพักราชการ และให้ออกจากราชการไว้ก่อน ซึ่งเป็นอำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่</p>	<p>มาตรการตามร่างมาตรา ๑๒๒/๑ เป็นหลักการเดิมที่อยู่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๒ โดยการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นั้น เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจประทับฟ้องแล้ว ผู้ถูกล่ามโซ่หาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ทันทีโดยผลของกฎหมาย จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นโดยศาลไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีก และมาตรา ๑๒๒ ประกอบมาตรา ๘๖ เป็นบทบัญญัติที่คืนสิทธิให้แก่</p>

^๔ **มาตรา ๘๑** ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกล่ามโซ่หาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกล่ามโซ่หากระทำความผิดตามที่ถูกล่ามโซ่หา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			ของรัฐอยู่แล้ว ซึ่งแตกต่างจากกรณีของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	ผู้ถูกกล่าวหากรณีศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง ส่วนกระบวนการดำเนินการทางวินัยตาม ข้อสังเกตของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นเรื่องที่ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของ ผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น ๆ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายดังกล่าว กำหนดซึ่งอาจให้ผลที่ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฯ กรณีจึงไม่อาจนำ กระบวนการดำเนินการทางวินัยในการสั่งพักราชการ และให้ออกจากราชการไว้ก่อนมาทดแทนกับการหยุด ปฏิบัติหน้าที่ได้
ไม่เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ				
๓๙.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานอัยการสูงสุด	ไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังกล่าวโดยเห็นว่า แม้การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติจะมีลักษณะ เป็นการดำเนินการทางแพ่งและในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้สืบพยานหรือดำเนินการร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง แต่การดำเนินการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง กับการร่ำรวยผิดปกติให้ตกเป็นของแผ่นดิน ก็เป็นเรื่องที่ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ในประการสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อ ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหา แล้วยังอาจเกี่ยวโยงไปถึง บุคคลภายนอกอีกด้วย ซึ่งสิทธิในเรื่องทรัพย์สินเป็นสิทธิที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองสิทธิ	ขอชี้แจงตามที่ได้ชี้แจงไว้แล้วในลำดับ ๒๙ กระทรวงแรงงาน เนื่องจากเป็นประเด็นเดียวกัน และขอชี้แจงในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติมดังนี้ ๑. ประเด็นที่ว่า การดำเนินการติดตามทรัพย์สินที่ เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติให้ตกเป็นของแผ่นดิน เป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของ บุคคลในประการสำคัญ ซึ่งสิทธิในเรื่องทรัพย์สินเป็น สิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติ รับรองสิทธิของบุคคลไว้ การจะจำกัดสิทธิของบุคคล ในทรัพย์สินจะทำได้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้น ในประเด็นนี้เห็นพ้องด้วยความเห็นของ สำนักงานอัยการสูงสุดว่า สิทธิในเรื่องทรัพย์สินเป็น

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>ของบุคคลไว้ การจะจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินจะทำได้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๗ จะบัญญัติให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีหน้าที่พิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้หรือทรัพย์สินของตน แต่ก็ได้หมายความว่า กฎหมายจะผลักรากในการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมด เพราะการที่ศาลจะมีคำพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้ ก็จะต้องได้ความว่าทรัพย์สินที่ได้มานั้นเป็นทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งการที่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน ก็ต้องมีพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ในเบื้องต้นว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ การดำเนินคดีให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน แม้จะมีลักษณะเป็นการดำเนินคดีทางแพ่ง แต่ก็ได้ส่งผลให้การดำเนินคดีจะลดความเข้มข้นลงจากการดำเนินคดีอาญา การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้การดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินดำเนินการโดยอัยการสูงสุด ก็เพื่อให้การดำเนินการร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินนั้นได้ผ่านการพิจารณาถ่วงดุลโดยรอบคอบอย่างเป็นระบบที่ชอบด้วยเหตุผลมาแล้ว ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๔๘ ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p>	<p>สิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลไว้ การจะจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินจะทำได้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในส่วนของ การดำเนินการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติให้ตกเป็นของแผ่นดินนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดกระบวนการไว้เป็นการเฉพาะสำหรับกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเท่านั้น ที่ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่กรณีการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้มีกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด แต่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๑ ได้ให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยข้อเสนอแนะขององค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในที่นี้ คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ และเมื่อมีหลักการรวมทั้งเหตุผลความจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่เสนอมานี้</p> <p>๒. ประเด็นที่ว่า การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และมีให้ถือเป็นคำสั่งทางปกครองประกอบกับพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ (๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ (๒) ในคดีอาญามีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดและพนักงานอัยการ (๓) ในคดีแพ่งหรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาลหรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวงกับมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ (๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมาย รวมตลอดทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน (๒) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในหน่วยงาน อำนาจความยุติธรรมการรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน ซึ่งองค์กรอัยการและพนักงานอัยการตระหนักถึงอำนาจและหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรอัยการและพนักงานอัยการ การลดทอนอำนาจและหน้าที่ขององค์กรอัยการและพนักงาน</p>	<p>การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๙ บัญญัติให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่า ทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการรัวรายผิดปกติ แต่ก็ได้หมายความว่าจะผลักภาระในการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมด โดยพนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินที่รัวรายผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินได้ ก็ต้องมีพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ในเบื้องต้นว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่รัวรายผิดปกติ การดำเนินคดีให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแม้จะมีลักษณะเป็นการดำเนินคดีทางแพ่ง แต่ก็ได้ส่งผลให้การดำเนินคดีจะลดความเข้มข้นลงจากการดำเนินคดีอาญา นั้น</p> <p>ในประเด็นนี้ว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑๙ จะบัญญัติให้ผู้ถูกกล่าวหา ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่า ทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการรัวรายผิดปกติ แต่ก็ได้หมายความว่าจะผลักภาระในการพิสูจน์ที่มาของทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมด นั้น เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๒ แล้ว ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน อาจกล่าวได้ว่า กฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการพิสูจน์หรือแสดงที่มาของรายได้</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
			<p>อัยการ โดยอ้างว่าเป็นการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น หรือให้เกิดประสิทธิภาพ จึงไม่อาจที่จะอ้างได้</p>	<p>หรือทรัพย์สินของตน หรือให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่า ทรัพย์สินดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ ภายใต้หลักการกำหนดภาระการพิสูจน์ทางแพ่งเรื่องข้อเท็จจริง ที่อยู่ในความรู้เห็นของฝ่ายตนโดยเฉพาะ ซึ่งหลักการนี้กำหนดขึ้นเพื่อความเป็นธรรมในการต่อสู้คดี เพราะในเมื่อข้อเท็จจริงอยู่ในความรู้เห็นของคู่ความฝ่ายหนึ่งเพียงคนเดียว ย่อมไม่เป็นธรรมที่จะให้อีกฝ่ายมีหน้าที่นำสืบ โดยใช้มาตรฐานการพิสูจน์ในระดับให้เห็นถึงพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือกว่ากัน (Preponderance of evidence หรือ Balance of probability) เท่านั้น ไม่ได้ใช้หลักการพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยตามสมควรหรือปราศจากเหตุอันควรสงสัย (Proof beyond reasonable doubt) ดังเช่นในคดีอาญา สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๖๕ เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘๑ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม หรือไม่ ที่ได้วินิจฉัยในความตอนหนึ่งว่า</p> <p>“...เห็นได้ว่า การที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรการหรือกลไกพิเศษของกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการทุจริตนอกเหนือจากคดีอาญาทุจริต ที่ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร่ำรวยผิดปกติเป็นการกระทำละเมิดต่อรัฐ และกำหนดให้รัฐใช้การดำเนินการ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ทางแพ่งต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการรั่วไหลผิดปกติ โดยไม่พิจารณาความผิดของเจ้าของทรัพย์สิน ว่าจะมี ความผิดทางอาญาหรือทางวินัยหรือไม่ อันเป็นการ สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) ซึ่งเป็นหลักสากลเกี่ยวกับ ความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประเทศไทย ให้สัตยาบัน เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อตัดวงจรและ ทำลายแรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรมที่ให้ ผลตอบแทนสูงเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของรัฐกับสังคม ส่วนรวม...” ซึ่งหลักการของบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้างต้นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ วินิจฉัยไว้ ยังคงหลักการต่อมาสู่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันด้วย และ อภิชาติ คงชาติรี (๒๕๖๕, น. ๑-๒,๗) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ ของมาตรการริบทรัพย์สินเพราะเหตุรั่วไหลผิดปกติ ไว้ว่า</p> <p>“มาตรการนี้ถือเป็นการริบทรัพย์สินทางแพ่ง จึงไม่ต้อง มีการพิสูจน์ความผิด ไม่ต้องมีคำพิพากษาลงโทษทาง อาญา ก่อน เพราะเป็นการบังคับเอาแก่ตัวทรัพย์ ไม่ได้ ลงโทษตัวผู้ครอบครองหรือเป็นเจ้าของทรัพย์ มาตราฐาน การพิสูจน์จะต่ำกว่าการริบทรัพย์สินทางอาญา คือพิสูจน์ โดยพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมากกว่า กรณีนี้มีประโยชน์ ในกรณีจำเลยตายหรือหลบหนี หรือได้รับความคุ้มครอง จากการฟ้องคดี หรือกรณีพบทรัพย์สินแต่ไม่ทราบว่าเป็น</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>เป็นผู้ใด จากแนวคิดดังกล่าว มาตรการริบทรัพย์สินที่ร้ายแรงผิดปกติก็น่ามีวัตถุประสงค์ดังนี้</p> <p>๒.๑ เป็นการลงโทษต่อกองทรัพย์สินของผู้กระทำผิด โดยเป็นการทดแทนความผิดที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้นตามทฤษฎีทดแทน (Retributive theory)</p> <p>๒.๒ เป็นการข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิด และเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้กระทำความผิดได้ใช้ทรัพย์สินตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian theory)</p> <p>๒.๓ เป็นการป้องกันหรือตัดโอกาสที่จะเกิดการกระทำความผิด โดยริบทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด”</p> <p>และได้กล่าวไว้ในบทสรุปของบทความว่า</p> <p>“มาตรการริบทรัพย์สินเพราะเหตุร้ายแรงผิดปกติก็น่าเป็นการริบทรัพย์สินทางแพ่ง จึงทำให้สามารถนำมาบังคับใช้ได้ไ้ยากกว่าโทษริบทรัพย์สินทางอาญา เพราะไม่ต้องการพิสูจน์ความผิดทางอาญาอย่างชัดเจนโดยปราศจากเหตุสงสัยอันสมควร ทั้งมาตรการริบทรัพย์สินเพราะเหตุร้ายแรงผิดปกติก็น่ายังสามารถผลักดันภาระการพิสูจน์ไปยังเจ้าของทรัพย์สินได้ ดังนั้น หากเจ้าของทรัพย์สินไม่อาจอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผลถึงความเกี่ยวข้องของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นนั้นกับรายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมถือได้ว่ามีความผิดปกติก็น่าอาจเป็นเหตุให้ริบทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้”</p> <p>ดังนั้น ความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ว่า แม้การร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร้ายแรงผิดปกติก็น่าจะมีลักษณะเป็นการดำเนินคดีทางแพ่ง แต่ก็มีได้ส่งผลให้การดำเนินคดีลดความเข้มข้นลงจากการดำเนินคดีอาญา</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>ย่อมไม่อาจกล่าวได้ว่าตรงเสียทีเดียว เนื่องจากเป็นที่ชัดเจนว่า มาตรฐานการพิสูจน์ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน อันมีลักษณะเป็นการดำเนินการทางแพ่งและมาตรฐานการพิสูจน์ในการดำเนินคดีอาญานั้นไม่เท่ากัน</p> <p>ทั้งนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการยื่นคำร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติของเจ้าหน้าที่ของรัฐตกเป็นของแผ่นดินตามที่เสนอแก้ไขกฎหมาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมจะต้องดำเนินการดังเช่นที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการ ซึ่งปัจจุบัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ดำเนินการในส่วนดังกล่าว ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมไม่อาจหาข้อยุติได้ และ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดีร่ำรวยผิดปกติเอง</p> <p>๓. ประเด็นว่า การดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินดำเนินการโดยอัยการสูงสุด ก็เพื่อให้การดำเนินการร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินนั้นได้ผ่านการพิจารณากลับกรอง โดยรอบคอบอย่างเป็นระบบที่ชอบด้วยเหตุผลมาแล้ว ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๔๘ ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และมีให้ถือเป็นคำสั่งทางปกครองประกอบกับพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจ</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				<p>และหน้าที่ (๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ (๒) ในคดีอาญามีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดและพนักงานอัยการ (๓) ในคดีแพ่งหรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาลหรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวงก็มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ</p> <p>ในประเด็นนี้ เห็นว่า การดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินดำเนินการโดยอัยการสูงสุด ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ นั้น เป็นกระบวนการที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นไปตามมาตรา ๑๔ (๓) ส่วนท้าย แห่งพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ว่า “...มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ” ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๑ ได้ให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ตามที่เสนอมาในครั้งนี้ โดยในกระบวนการร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน</p>

ลำดับ	ร่าง มาตรา	หน่วยงาน	ความเห็น/ข้อสังเกตของหน่วยงาน	ผลการพิจารณา/คำชี้แจง
				ยังคงยึดถือหลักการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ ผ่านทางกรพิพากษาคดีของศาลเป็นสำคัญ
ไม่แสดงความคิดเห็น				
๔๐.	(ไม่ระบุ)	กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง	การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังกล่าวไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับวิธีการเกี่ยวกับ ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด	-
๔๑.	(ไม่ระบุ)	สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง	ไม่มีความเห็นเพิ่มเติมต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	-

รายการอ้างอิง

สุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย, ‘นิติธรรมกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ’/(๒๕๖๐)/ปีที่ ๑๙ เล่มที่ ๕๕/วารสารศาลรัฐธรรมนูญ/๒๐๗,/๒๐๙-๒๓๒

บรรเจิด สิงคะเนติ, ‘การควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ’/(เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย,/๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗)/<www.pub-law.net>/สืบค้นเมื่อ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๖๕.

อภิชาติ คงชาติ, ‘พัฒนาการคดีรื้อรวผิตปกติในระบบกฎหมายไทย’/(บทความแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง,/๒๒ เมษายน ๒๕๖๕)/

<http://www.supremecourt.or.th/บทความ/บทความ/แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง>/สืบค้นเมื่อ ๒๗ ตุลาคม, ๒๕๖๖